

Yttrande över remiss av promemorian Ny förordning om invasiva främmande arter (KN2025/01024)

Sammanfattning

Sveriges lantbruksuniversitets (SLU) tillstyrker förslagen om:

- en nationell förteckning över invasiva främmande arter,
- att ansvariga myndigheter ska identifiera prioriterade spridningsvägar och arterna i den nationella förteckningen övervakas, samt
- förändringarna i avfallsförordningen.

SLU tillstyrker inte:

- vissa formuleringar som kopplar till Nationella genbanken för vegetativt förökade trädgårdsväxters verksamhet, samt
- de föreslagna ändringarna som innebär att privatpersoner och företag inte omfattas av skyldigheterna i den nya förordningen.

SLU bedömer:

- att trädgårdsnäringen bör få ett utpekat delansvar för att minska oönskad spridning av invasiva främmande arter,
- att en plan behöver tas fram för att uppdatera den nationella förteckningen över invasiva främmande arter, samt
- att ansvar för bedömning av risk för spridning av parkslide behöver förtydligas.

Generella synpunkter

SLU tillstyrker förslagen om en nationell förteckning över invasiva främmande arter av betydelse för Sverige. SLU bedömer dock att den nationella förteckningen behöver uppdateras regelbundet, eftersom kunskapsläget och arternas utbredning förändras kontinuerligt. Därför bör en plan för en revision av den nationella förteckningen tas fram så att förteckningen kan uppdateras med arter som bedöms bör ingå.

SLU tillstyrker förslagen att prioriterade spridningsvägar för arterna i den nationella förteckningen ska redovisas i en handlingsplan i syfte att effektivt förhindra deras spridning. SLU tillstyrker att invasiva främmande arter som påträffats registreras och övervakas i syfte att få bättre kunskap om spridningen och för att åtgärderna får avsett resultat.

SLU tillstyrker inte de föreslagna ändringarna som innebär att privatpersoner och företag inte omfattas av skyldigheterna i den nya förordningen. SLU bedömer att avsaknaden av krav på fastighetsägare att bekämpa invasiva främmande arter på fastigheten kan motverka förordningens syfte. SLU bedömer dessutom att trädgårdsnäringen bör få ett utpekat delansvar för att minska oönskad spridning av invasiva främmande arter. Trädgårdsnäringen via handelsträdgårdar är en viktig införselväg för invasiva främmande arter, där både växter och oönskade följeslagare¹ kan införas.

SLU bedömer att ansvar för bedömning av risk för spridning av parkslide (inklusive jätteslide och hybridslide) behöver förtydligas. Anläggningsarbeten på privat mark kan störa förekomsten av dessa arter som på så sätt kan spridas. Ansvaret i samband med anläggningsarbeten som påverkar beståndet behöver förtydligas i de fall dessa arbeten inte är en aktiv åtgärd mot beståndet.

SLU tillstyrker förändringarna i avfallsförordningen, eftersom de bedöms vara relevanta och öka tydligheten.

Specifika synpunkter

1 Författningsförslag

3 kap. 4 § 3

SLU tillstyrker inte nuvarande formulering utan bedömer att det bör förtydligas att ansvarig har vidtagit alla lämpliga åtgärder för att förhindra att arten kan reproducera sig eller ta sig ut ur fångenskap till intilliggande miljön.

¹ Som sniglar, snäckor, plattmaskar och olika svampsjukdomar

3 kap. 8 § 1

SLU tillstyrker inte undantagets nuvarande formulering. Undantaget bör i stället skrivas så att det gäller alla oproblematiska sorter i *Rosa Rugosa*-gruppen. Detta ger trädgårdsbranschen och myndigheter möjlighet att framöver bygga upp kunskap och utveckla policys kring vad som anses oproblematiskt.

Med nuvarande formulering blir tolkningen att alla rossorter från modern växtförädling där *Rosa rugosa* ingått som förälder i något led och i någon grad blir förbjudna ifall de bildar grobart frö, vilket de flesta rosor gör under rätt förutsättningar. Detta påverkar trädgårdsbranschen. Formuleringen skulle även medföra att Nationella genbankens samling av rosor som förs till Rugosa-gruppen, med undantag för ett fåtal sorter som inte sätter frö, skulle bli olaglig.

3 kap. 8 § 2

SLU tillstyrker inte undantagets nuvarande formulering. Nationella genbankens växtsamlingar behöver omfattas av undantaget utöver verksamheter för gröna tak.

Utbredningen av arter som växer på Sveriges kyrkogårdar är omfattande och det finns stora kulturhistoriska värden kopplade till användningen av arterna i dessa miljöer. Dessa arter har bedömts ha ett stort bevarandevärde och har således införlivats i Nationella genbanken för vegetativt förökade trädgårdsväxter.

3 kap. 9 §

SLU tillstyrker inte nuvarande formulering utan bedömer att det behöver förtydligas vem som har mandat att göra en bedömning huruvida ett bestånd av parkslide (inklusive jätteslide och hybridslide) riskerar att sprida sig, och hur denna bedömning i så fall bör göras. SLU bedömer att detta är arter som har en stor spridningspotential via mycket små växtdelar.

3 kap. 11 §

SLU tillstyrker inte nuvarande formulering utan bedömer att Nationella genbankens växtsamlingar behöver omfattas av tillståndet att hantera arter.

Nationella genbanken har i uppdrag att ha samlingar av växtmaterial som genom tidigare arbeten och dokumentation bedöms ha bevarandevärde som varande en del av den biologiska och kulturella mångfalden inom hortikulturen. SLU bedömer att uppdraget till Nationella genbanken ej är genomförbart om dessa växtmaterial inte längre kan förbli bevarade i samlingarna.

3 En ny förordning om invasiva främmande arter

5 Konsekvenser

SLU delar utredningens konsekvensbeskrivning, men bedömer att den nationella förteckningen medför att berörda myndigheter får ökat krav på insatser då fler arter ska kontrolleras och bekämpas. Resurser för att genomföra de nya arbetsuppgifterna behöver därmed säkerställas.

Beslut i detta ärende har fattats av rektor Maria Knutson Wedel efter föredragning av utredare Tony Thorström. Innehållet har tagits fram av experter vid SLU Artdatabanken, Institutionen för akvatiska resurser och Nationella genbanken för vegetativt förökade trädgårdsväxter.

Maria Knutson Wedel

Tony Thorström